

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

NEUVOSTO

Neuvoston päätöslauselma uudistetusta eurooppalaisesta aikuiskoulutusohjelmasta

(2011/C 372/01)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,

JOKA KATSOO SEURAAVAA:

Älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun tähtäävässä Eurooppa 2020 -strategiassa elinikäinen oppiminen ja osaamisen kehittäminen todetaan keskeisiksi tekijöiksi nykyistä talouskriisiä, väestön ikääntymistä ja Euroopan unionin laajempaa talous- ja sosiaalista strategiaa koskevissa toimissa.

Kriisissä on korostunut, että aikuiskoulutuksella ⁽¹⁾ voi olla merkittävä tehtävä Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisessa parannettaessa aikuisten – erityisesti työntekijöiden, joilla on alhainen osaamistaso, ja ikääntyneiden työntekijöiden – edellytyksiä mukautua työmarkkinoiden ja yhteiskunnan muutoksiin. Aikuiskoulutus antaa mahdollisuuden sellaisten henkilöiden uudelleen koulutukseen tai ammattitaidon parantamiseen, jotka ovat työttömyyden, rakenneuudistusten ja uramuutosten kohteina, minkä lisäksi se edistää sosiaalista osallisuutta, aktiivista kansalaisuutta ja henkilökohtaista kehitystä.

SEKÄ OTTAA HUOMIOON

1. Aikuiskoulutuksesta 16. tammikuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin päätöslauselman ”Oppia ikä kaikki”, jossa jäsenvaltioita kehoitetaan edistämään tiedon hankkimista ja kehittämään elinikäisen oppimisen kulttuuria erityisesti paneamalla täytäntöön sukupuolten tasa-arvoa edistäviä politiikkoja, joiden avulla aikuiskoulutus tehdään kiinnostavamaksi, helpommin saatavilla olevaksi ja tehokkaammaksi.
2. Aikuiskoulutuksesta toukokuussa 2008 annetun neuvoston päätelmät ⁽²⁾, joissa määriteltiin ensimmäistä kertaa joukko yhteisiä painopisteitä aikuiskoulutuksessa, luotiin edellytyksiä eurooppalaisen yhteistyön tiivistämiselle eri sidosryhmien kesken ja ehdotettiin erityisiä toimenpiteitä vuosille

2008–2010 (jäljempänä ”toimintaohjelma”) aikuiskoulutukseen osallistuvien määrän lisäämiseksi ja koulutuksen laadun parantamiseksi.

3. Elinikäisen ohjauksen paremmasta sisällyttämisestä elinikäisen oppimisen strategioihin 21. marraskuuta 2008 annetun neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselman, jossa korostetaan ohjauksen merkitystä jatkuvana prosessina, joka auttaa kansalaisia iästä riippumatta ja koko elämän ajan määrittämään voimavaransa, taitonsa ja mielenkiintonsa kohteet, tekemään koulutusta ja työtä koskevia päätöksiä ja hallitsemaan elämänuraansa koulutuksessa, työssä ja muissa yhteyksissä.
4. Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET 2020) 12. toukokuuta 2009 annetun neuvoston päätelmät ⁽³⁾, jotka ovat täysin yhdenmukaiset Eurooppa 2020 -strategian kanssa ja joiden elinikäiseen oppimiseen ja liikkuvuuteen, laatuun ja tehokkuuteen, tasavertaisuuteen, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja aktiiviseen kansalaisuuteen sekä luovuuteen ja innovaatioon liittyvät neljä tavoitetta ovat merkittäviä myös aikuiskoulutuksen kannalta.
5. Koulutus 2010 -työohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskevan neuvoston ja komission yhteisen vuoden 2010 tilanneselvityksen ⁽⁴⁾, jossa korostettiin, että aikuisopiskelutarjonnan on myös tärkeää kattaa kaikki avaintaidot, ja todettiin, että yksi suuri haaste on huolehtia siitä, että uudenlaiset menetelmät hyödyttävät kaikkia, myös aikuisopiskelijoita.

6. Eurooppa 2020 -lippulaivahankkeet:

— ”Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma”, jonka puitteissa jäsenvaltioita kehoitetaan varmistamaan, että ihmiset saavat jatko-opintojen ja työmarkkinoiden edellyttämät taidot yleisen, ammatillisen ja korkeakoulutuksen sekä aikuiskoulutuksen kautta;

⁽¹⁾ Tässä asiakirjassa ”aikuiskoulutus” kattaa suuren joukon viralliseen, epäviralliseen ja arkioppimiseen liittyviä sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen toimia, joihin aikuiset osallistuvat peruskoulutuksen jälkeen.

⁽²⁾ EUVL C 140, 6.6.2008, s. 10.

⁽³⁾ EUVL C 119, 28.5.2009, s. 2.

⁽⁴⁾ EUVL C 117, 6.5.2010, s. 1.

- ”Köyhyyden torjunnan eurooppalainen foorumi”, joka on ehdottanut innovatiivisen opetuksen kehittämistä vähävaraisille yhteisöille, jotta köyhät ja sosiaalisesti syrjäytyneet voisivat elää arvokkaasti ja osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan;
 - ”Innovaatiounioni”, joka edistää huipputaustaa koulutuksessa ja taitojen kehittämisessä, jotta varmistetaan tuleva kasvu tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimintamalleihin liittyvän innovoinnin pohjalta Euroopassa, jossa väestö ikääntyy ja johon kohdistuu suuria kilpailukykykypäineitä.
7. Koulutuksen sosiaalisesta ulottuvuudesta 11. toukokuuta 2010 annetut neuvoston päätelmät ⁽¹⁾, joiden mukaan aikuiskoulutukseen pääsyn lisääminen voi luoda uusia mahdollisuuksia aktiiviseen osallisuuteen ja tiiviimpään sosiaaliseen osallistumiseen.
8. Jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista 21. lokakuuta 2010 annetun neuvoston päätöksen ⁽²⁾, jossa pyritään edistämään tehokkaita kannustimia elinikäistä oppimista varten työelämässä ja sen ulkopuolella ”varmistaa näin, että jokaisella aikuisella on mahdollisuus uudelleenkoulutautumiseen tai lisäkoulutukseen”.
9. Neuvoston istunnossaan 18. ja 19. marraskuuta 2010 ammatillista koulutusta koskevasta tehostetusta eurooppalaisesta yhteistyöstä antamat päätelmät ⁽³⁾, joissa kannustetaan aktiivisesti laajempaan henkilökohtaiseen osallistumiseen jatkuvan ammatillisen koulutukseen, investointien lisäämiseen ihmisten resurssien kehittämiseen, yrityksen sisäiseen koulutukseen ja työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen sekä oppilaitosten ja työnantajien tiiviimpään yhteistyöhön erityisesti sellaisten työntekijöiden koulutuksessa, joilla on alhainen osaamistaso.

PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE SEURAAVAA:

Työ on aloitettu kaikilla vuosia 2008–2010 koskevan toimintaohjelman avainalueilla, joskin sen edistyminen vaihtelee maittain:

- Aikuiskoulutuksen uudistukset ankkuroidaan yhä vahvemmin koulutuksen yleiseen kehitykseen, erityisesti kansallisten tutkintojen viitekehysten ja elinikäisen oppimisen strategioiden kehittämiseen.
- Laadunvarmistuksesta on tullut tärkeä kysymys aikuiskoulutuksessa, ja aikuiskoulutuksen ammattilaisten ammatillisen profiilin ja koulutuksen, aikuiskoulutuksen tarjoajien hyväksymismenettelyjen sekä aikuisille suunnattujen ohjauspalvelujen kehittämisessä on edistytty merkittävästi.
- Niille, joilla on alhaisin pätevyystaso, tarjotaan yhä enemmän harjoittelu- ja opiskelumahdollisuuksia, ja näin heille annetaan paremmat edellytykset integroitua työelämään ja yhteiskuntaan.

— Epävirallinen oppiminen ja arkioppiminen, joilla on merkittävä osa aikuiskoulutuksessa, tunnustetaan ja validoidaan yhä laajemmin, mutta validointimahdollisuuksia käytetään usein vielä liian vähän.

— Aikuiskoulutusalan seurannan parantamiseksi on ryhdytty ensimmäisiin toimiin.

TOTEAA KUITENKIN SEURAAVAA:

Talouskriisin lyhyen ja pitkän aikavälin seurauksiin varautumiseksi aikuisten olisi säännöllisesti parannettava henkilökohtaisia ja ammatillisia taitojaan ja osaamistaan. Kun otetaan huomioon työmarkkinoiden nykyinen epävakaus ja tarve pienentää sosiaalisen syrjäytymisen riskiä, tämä koskee erityisesti niitä, joilla on heikot taidot tai heikko koulutus. Aikuiset, myös korkeasti koulutetut, voivat kuitenkin hyötyä merkittävästi elinikäisestä oppimisesta.

Siitä huolimatta yhä yleisemmin katsotaan, että aikuiskoulutus on tällä hetkellä heikoin lenkki kansallisten elinikäisen oppimisen järjestelmien kehittämisessä. Aikuiskoulutukseen osallistuminen on vähentynyt edelleen, sillä vuonna 2005 siihen osallistuneiden osuus 25–64-vuotiaasta väestöstä oli 9,8 prosenttia ja vuonna 2010 vain 9,1 prosenttia, joten ET 2020 -strategiassa asetettu 15 prosentin tavoite vuoteen 2020 mennessä on yhä suurempi haaste. On kiinnitettävä huomiota esteisiin, kuten alhaiseen motivaatioon, sekä hoitopalvelujen puutteeseen, joka haittaa naisia ja miehiä perhe-elämän ja työn yhdistämisessä koulutukseen.

Kuten muillakin aloilla, aikuiskoulutuksessa olisi siirryttävä oppimistuloksiin perustuvaan toimintatapaan, jossa keskeisessä asemassa on autonominen oppija riippumatta siitä, missä oppiminen tapahtuu – työssä, kotona, paikallisyhteisössä, vapaaehtoistoiminnassa tai oppilaitoksissa – ja kehitettävä tämän edellyttämää monipuolista hallintomallia.

Jotta aikuiskoulutuksessa voitaisiin tukea Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita, on vielä tehtävä paljon seuraavien osalta: tehokas ja riittävä rahoitus, uusien mahdollisuuksien tarjoaminen perustaitojen, kuten luku- ja laskutaidon, mutta myös digitaalisten taitojen hankkimiseen, kohdennettu koulutus maahanmuuttajille, koulunkäynnin keskeyttäneille ja koulutuksen ja työelämään ulkopuolella oleville, vammaisille ja ikääntyneille sekä yhteistyö työnantajien, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Toimintaohjelman täytäntöönpanossa on myös korostunut, miten vaikeaa on riittävän seurannan varmistaminen aikuiskoulutuksessa, sillä tilastotietoja ja toimenpiteiden arviointeja ei ole riittävästi. Näyttöön perustuva päätöksenteko aikuiskoulutuksen alalla edellyttää kattavia ja vertailukelpoisia tietoja kaikista aikuiskoulutuksen keskeisistä näkökohdista, tehokkaita seuranta-järjestelmiä ja yhteistyötä eri virastojen välillä sekä laadukasta tutkimustoimintaa.

⁽¹⁾ EUVL C 135, 26.5.2010, s. 2.

⁽²⁾ EUVL L 308, 24.11.2010, s. 46.

⁽³⁾ EUVL C 324, 1.12.2010, s. 5.

KATSOO SEURAAVAA:

Elinikäinen oppiminen kattaa oppimisen esikouluiästä eläkeikään ⁽¹⁾. Aikuiskoulutus on keskeinen tekijä elinikäisen oppimisen jatkumossa ja kattaa suuren joukon viralliseen, epäviralliseen ja arkioppimiseen liittyviä sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen toimia, joihin aikuiset osallistuvat peruskoulutuksen jälkeen.

Vuosien 2008–2010 toimintaohjelman saavutusten pohjalta jatkaminen ja samalla nykyisten toimintapoliittisten aloitteiden loppuun saattaminen kouluopetuksessa, korkeakoulutuksessa (Bolognan prosessi) ja ammatillisessa koulutuksessa (Kööpenhaminan prosessi) edellyttää uudistettua eurooppalaista aikuiskoulutusohjelmaa, joka tähtää siihen, että jokainen aikuinen voi kehittää ja parantaa taitojaan ja osaamistaan koko elämänsä ajan.

Aikuiskoulutuksella voi olla merkittävä panos pyrittäessä saavuttamaan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet, jotka koskevat koulutuksen keskeyttämisen vähentämistä alle 10 prosenttiin. Erityishuomiota olisi näin ollen kiinnitettävä Eurooppa 2020 -strategian kohteena olevien lukuisten vähän koulutettujen koulutuksen tehostamiseen alkaen luku- ja kirjoitustaidosta, laskutaidosta ja uusien mahdollisuuksien antamisesta ennen työelämän taitojen ja koko elämäntilanteen kohentamista. Perustaitojen hankkiminen elinikäisen oppimisen avaintaitojen kehittämisen pohjaksi ⁽²⁾, koulunkäynnin keskeyttämisen muodostaman ongelman ratkaiseminen ⁽³⁾ ja maahanmuuttajien, romanien ja epäsuotuisassa asemassa olevien ryhmien koulutuksen ja sosiaalisen osallisuuden käsittely edellyttävät yhtenäisiä toimia sekä kouluopetuksessa että aikuiskoulutuksessa.

Samanaikaisesti olisi tunnustettava huomattava panos, joka aikuiskoulutuksella voi olla taloudellisessa kehityksessä tuottavuuden, kilpailukyvyyn, luovuuden, innovoinnin ja yrittäjyyden lujittamisessa, ja tukea sitä.

Tässä yhteydessä on myös hyvin tärkeää tehostaa pyrkimyksiä, jotta saavutetaan Eurooppa 2020 -strategiassa asetettu tavoite varmistaa, että vähintään 40 prosenttia nuorista aikuisista saa päätökseen korkea-asteen tai vastaavan koulutuksen. Tästä haasteesta suoriutuminen voisi osaltaan auttaa kehittämään kilpailukykyistä taloutta, joka perustuu osaamiseen ja innovointiin ja hyödyntää täysin resurssiaan ja inhimillistä pääomaa.

KEHOTTA NÄIN OLLEN

Hyväksymään uudistetun eurooppalaisen aikuiskoulutusohjelman, jolla jatketaan, täydennetään ja tuetaan aikuiskoulutusta koskevaa työtä ET 2020:n strategisissa puitteissa määriteltyjen neljän strategisen tavoitteen osalta. Vaikka ohjelmassa keskitytään aluksi vuosiin 2012–2014 (ks. oheinen liite), se olisi nähtävä osana pidemmän aikavälin aikuiskoulutusvisiota, jolla pyritään vuoteen 2020 ulottuvalla kaudella lisäämään alan yleistä näkyvyyttä ja erityisesti

- i) parantamaan sukupuolesta sekä henkilökohtaisesta ja perhetilanteesta riippumatta aikuisten edellytyksiä käyttää laadukkaita oppimismahdollisuuksia missä tahansa elämänvaiheessa henkilökohtaisen ja ammatillisen kehityksen, voimaantumisen, sopeutumiskyvyn, työllistettävyyden ja aktiivisen yhteiskuntaan osallistumisen edistämiseksi,
- ii) kehittämään aikuiskoulutusta varten uusi toimintamalli, jossa keskitytään oppimistuloksiin sekä oppijan vastuuseen ja itsenäisyyteen,
- iii) lisäämään aikuisten keskuudessa tietoisuutta siitä, että oppiminen on elinikäinen tehtävä, jota olisi harjoitettava säännöllisin väliajoin elämän aikana, erityisesti työttömyysjaksojen tai uramuutosten yhteydessä,
- iv) kannustamaan tehokkaiden elinikäisen ohjauksen järjestelmien samoin kuin epävirallisen ja arkioppimisen validointia koskevien yhteensovitetun järjestelmien kehittämiseen,
- v) varmistamaan aikuisille laaja tarjonta laadukasta virallista ja epävirallista koulutusta, joka tähtää avaintaitojen hankkimiseen tai johtaa pätevyyksien hankkimiseen eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) kaikilla tasoilla ja jota kansalaisyhteiskunta ja työmarkkinaosapuolet sekä paikalliset viranomaiset tukevat,
- vi) varmistamaan erilaisiin koulutustarpeisiin mukautetut joustavat järjestelyt, myös yrityksen sisäistä koulutusta ja työpaikalla tapahtuvaa oppimista varten,
- vii) lisäämään työnantajien tietoisuutta siitä, että aikuiskoulutus edesauttaa tuottavuutta, kilpailukykyä, luovuutta, innovointia ja yrittäjyyttä, ja on tärkeä tekijä työntekijöiden työllistettävyyden ja työmarkkinaalikkuvuuden parantamisessa,
- viii) kannustamaan korkeakouluja ottamaan vastaan tavanomaisesta poikkeavia opiskelijaryhmiä, kuten aikuisopiskelijoita, osoittaakseen sosiaalista vastuuta ja avoimuutta koko yhteisöä kohtaan sekä vastataakseen väestörakenteen haasteisiin ja ikääntyvän yhteiskunnan tarpeisiin,
- ix) edistämään työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan asemaa aikuisten opiskelutarpeiden nivomisessa ja oppimismahdollisuuksien kehittämisessä sekä kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten osallistumisen optimimisessa,
- x) edistämään koulutusresurssien tasapainoista jakamista koko elinkaaren ajan yhteisen vastuun ja voimakkaan julkisen sitoumuksen pohjalta, erityisesti uusien mahdollisuuksien ja perustaitojen kehittämisen osalta,

⁽¹⁾ Neuvoston päätöslauselma, annettu 27. kesäkuuta 2002, elinikäisestä oppimisesta (EYVL C 163, 9.7.2002, s. 1).

⁽²⁾ EUVL L 394, 30.12.2006, s. 10.

⁽³⁾ Sitä painotettiin kesäkuussa 2011 annetussa neuvoston suosituksessa (EUVL C 191, 1.7.2011, s. 1).

- xi) ottamaan mukaan työmarkkinaosapuolet ja lisäämään niiden tietoisuutta eduista, joita työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta, myös perustaitojen hankkimisesta, koituu myös niille itselleen,
- xii) tarjoamaan senioreille aktiivisen, itsenäisen ja terveen ikääntymisen edistämiseksi hyvin suunniteltuja koulutusmahdollisuuksia, joissa hyödynnetään heidän tietojaan, kokemustaan sekä sosiaalista ja kulttuurista pääomaa koko yhteiskunnan hyväksi,
- xiii) sitoutumaan vahvasti aikuiskoulutuksen edistämiseen keinona edistää solidaarisuutta eri ikäryhmien välillä (esimerkiksi hyödyntämällä ”sukupolvien välistä sopimusta”), sekä kaikkien kulttuurien ja väestönosien välillä.

KEHOTTAÄ NÄIN OLLEN JÄSENVALTIOITA

1. Keskittämään toimensa vuosina 2012–2014 liitteessä mainituille painopistealoille edistääkseen ET 2020:n strategisten puitteiden neljän painopisteen täytäntöönpanoa kansallisten puitteiden ja lainsäädännön pohjalta.
2. Varmistamaan tehokkaan yhteydenpidon asianomaisten ministeriöiden ja sidosryhmien, työmarkkinaosapuolten, liikeyritysten sekä asianomaisten kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa aikuiskoulutusta koskevien politiikkajen ja laajempien sosiaalis-taloudellisten politiikkajen välisen johdonmukaisuuden parantamiseksi.
3. Tekemään aktiivisesti yhteistyötä EU:n tasolla tukeakseen toimien onnistumista edellä mainituilla painopistealoilla, erityisesti
 - i) hyödyntämällä täysin elinikäisen oppimisen välineitä EU:n tasolla edistääkseen aikuisten osallistumista koulutukseen,
 - ii) käyttämällä elinikäisen oppimisen ohjelman, erityisesti Grundtvig- ja Leonardo da Vinci -ohjelmien puitteissa, ja vuodesta 2014 lähtien sen jatko-ohjelman sekä rakennerahastojen ja tarvittaessa muiden välineiden tarjoamia mahdollisuuksia tukialoitteiden rahoittamiseksi,
 - iii) soveltamalla komission tuella ja asianomaisten eurooppalaisten verkostojen kautta avointa koordinointimenetelmää keskinäisen oppimisen sekä hyvien käytäntöjen ja kokemusten vaihdon edistämiseksi aikuiskoulutuksen alalla,
 - iv) nimeämällä kansallinen koordinaattori muiden jäsenvaltioiden ja komission kanssa tehtävän yhteistyön helpottamiseksi aikuiskoulutusohjelman täytäntöönpanossa.

JA PYYTÄÄ KOMISSIOTA

Työskentelemään jäsenvaltioiden kanssa ja tukemaan niitä edellä esitetyn uudistetun eurooppalaisen aikuiskoulutusohjelman kehittämisessä ja toteuttamisessa, erityisesti liitteessä I määriteltyjen kauden 2012–2014 painopisteiden osalta seuraavasti:

- i) varmistamalla toisiaan täydentävyys ja johdonmukaisuus tämän päätöslauselman mukaisesti toteutettavien toimintapoliittisten aloitteiden ja muiden ET 2020:n strategisten puitteiden mukaisten prosessien, Kööpenhaminan ja Bolognan prosessien, EU:n korkeakoulutuksen nykyaikaistamissuunnitelman sekä sellaisten luku- ja kirjoitustaitoa ja koulunkäynnin keskeyttämistä koskevien aloitteiden välillä, jotka edellyttävät kouluopetuksen ja aikuiskoulutuksen yhtenäistä lähestymistapaa sekä edistämällä aikuiskoulutusulottuvuutta niiden puitteissa,
- ii) pitämällä tiiviisti ja jatkuvasti yhteyttä jäsenvaltioiden ja muiden osallistuvien maiden nimeämien kansallisten koordinaattorien kanssa,
- iii) antamalla jäsenvaltioille ja aikuiskoulutusta tukeville järjestöille mahdollisuuksia jakaa tietoa politiikoistaan ja käytännöstään ja niiden arvioinnista järjestäen vertaisoppimistointia ja arviointeja, konferensseja, työpajoja ja muita asianmukaisia tilaisuuksia ja käytössä olevien voimavarojen puitteissa parantaen aikuisopiskelua koskevaa tiedonkeruuta vuodelle 2013 suunnitellun yhdenmukaisen indikaattori- ja vertailuarvokehityksen päivityksen yhteydessä,
- iv) vahvistamalla aikuiskoulutusta koskevaa osaamisperustaa Euroopassa teettäen tutkimuksia ja lisäten nykyisten, aikuiskoulutusta koskevien kysymysten analysoinnin kannalta merkittävien tutkimusrakenteiden voimavaroja, muun muassa tehden yhteistyötä Eurydice- ja Cedefop-verkkojen sekä muiden asianomaisten instituutioiden kanssa ja hyödyntäen täysin niiden tietoja ja tutkimuskapasiteettia,
- v) jatkamalla ja tehostamalla yhteistyötä asianomaisten kansainvälisten järjestöjen, kuten OECD:n (hyödyntämällä erityisesti aikuisten ammatillisen osaamisen arviointia koskevan PIAAC-ohjelman tuloksia), YK:n (erityisesti UNESCON) ja Euroopan neuvoston sekä muiden asianomaisten alueellisten tai kansainvälisten aloitteiden kuten Euroopan ja Aasian elinikäisen oppimisen keskuksen (Europe-Asia lifelong learning hub) kanssa,
- vi) hyödyntämällä Euroopan tasolla käytössä olevia varoja tämän aikuiskoulutusohjelman täytäntöönpanon tukemiseksi,
- vii) raportoimalla ohjelman täytäntöönpanosta yhteisen ET 2020 -tilanneselvityksen yhteydessä.

LIITE

EUROOPPALAINEN AIKUISKOULUTUSOHJELMA

Painopistealat vuosiksi 2012–2014

Jäsenvaltioita pyydetään tarvittaessa komission tuella ja kunkin jäsenvaltion erityiset olosuhteet huomioon ottaen ja kansallisten prioriteettien mukaisesti keskittymään niihin jäljempänä mainittuihin aloihin, jotka ovat niiden omien tarpeiden kannalta keskeisimmät.

1. Elinikäisen oppimisen ja liikkuvuuden toteuttaminen

Jotta aikuisten osallistumista elinikäiseen oppimiseen voitaisiin lisätä ja laajentaa ja saavutettaisiin EU:n asettama tavoite, jonka mukaan 15 prosenttia aikuisista osallistuisi aikuiskoulutukseen, ja jotta autettaisiin saavuttamaan tavoite, jonka mukaan nuorista aikuisista 40 prosentilla olisi korkea-asteen tai vastaavan koulutuksen tutkinto, jäsenvaltioita pyydetään keskittymään seuraavaan:

- Elvytetään kysyntää ja kehitetään kattavia ja helppopääsyisiä tiedotus- ja ohjausjärjestelmiä, joita täydennetään tehokkailla yhteistyöstrategioilla, joilla pyritään lisäämään tietoisuutta ja motivaatiota potentiaalisten oppijoiden keskuudessa, keskittyen erityisesti epäsuotuisassa asemassa oleviin ryhmiin, koulunkäynnin keskeyttäneisiin, koulutuksen tai työelämän ulkopuolella oleviin nuoriin, heikosti koulutettuihin aikuisiin, joista erityisesti niihin, joilla on lukutaito-ongelmia, sekä antaen uusia mahdollisuuksia, jotka johtavat tunnustettuun eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten mukaisen tason pätevytyteen.
- Edistetään työnantajien sitoutumista työpaikoilla tapahtuvaan oppimiseen sekä suoraan työhön liittyvien että laajempien taitojen kehittämiseksi, muun muassa tekemällä työajoista joustavampia.
- Edistetään aikuisille tarkoitettuja joustavia oppimispolkuja, muun muassa korkeakoulutukseen pääsyn helpottamiseen niille, jotka eivät täytä tavanomaisia pääsyvaatimuksia, ja monipuolistetaan korkeakoulujen tarjoamia aikuiskoulutusmahdollisuuksia.
- Otetaan käyttöön täysin toimivia järjestelmiä epävirallisen ja arkioppimisen validoimiseksi sekä edistetään niiden käyttöä kaikenikäisten aikuisten keskuudessa kaikilla koulutustasoilla sekä yrityksissä ja muissa organisaatioissa.

2. Koulutuksen laadun ja tehokkuuden parantaminen

Vahvan aikuiskoulutusalan rakentamiseksi jäsenvaltioita pyydetään keskittymään seuraavaan:

- Kehitetään aikuiskoulutuksen tarjoajien laadunvarmistusta esimerkiksi käyttämällä hyväksymisjärjestelmiä ja otetaan tässä yhteydessä huomioon muiden alojen laatukehetykset ja -standardit.
- Parannetaan aikuiskoulutushenkilöstön laatua esimerkiksi määrittelemällä pätevyysprofiileja, luomalla tehokkaita järjestelmiä peruskoulutusta ja ammatillista kehitystä varten ja helpottamalla opettajien, kouluttajien ja muun aikuiskoulutushenkilöstön liikkuvuutta.
- Varmistetaan aikuiskoulutuksen rahoitusta varten elinkelpoinen ja avoin järjestelmä, joka perustuu vastuunjakoon vahvaan julkiseen sitoumukseen, tukeen niille, jotka eivät kykene maksamaan koulutusta, varojen tasapainoiseen jakamiseen koko elinikäisen oppimisen ajan sekä kaikkien sidosryhmien riittävään osallistumiseen rahoitukseen ja innovatiivisten keinojen etsimiseen tehokkaampaa rahoitusta varten.
- Kehitetään järjestelyjä sen varmistamiseksi, että koulutustarjonta vastaa paremmin työmarkkinoiden tarpeita ja tarjoaa mahdollisuuksia hankkia pätevyyyksiä ja kehittää uusia taitoja, jotka lisäävät kykyä mukautua uusiin vaatimuksiin muuttuvassa ympäristössä.
- Tehostetaan kaikkien aikuiskoulutukseen liittyvien sidosryhmien ja erityisesti viranomaisten, aikuiskoulutusmahdollisuuksien tarjoajien, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen yhteistyötä ja kumppanuutta, erityisesti alue- ja paikallistasolla ”oppimisalueiden” ja paikallisten oppimiskeskusten kehittämisessä.

3. Tasapuolisuuden, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja aktiivisen kansalaisuuden edistäminen aikuiskoulutuksen avulla

Jotta aikuiskoulutuksen alan valmiuksia voitaisiin kehittää sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi ja uusien mahdollisuuksien tarjoamiseksi henkilöille, jotka tarvitsevat tilaisuuden oppimiseen ja elämänmahdollisuuksien kehittämiseen sekä edistää opintonsa keskeyttäneiden osuuden laskemista alle 10 prosenttiin, jäsenvaltioita pyydetään keskittymään seuraavaan:

- Parannetaan aikuisten luku-, kirjoitus- ja laskutaitoa sekä kehitetään digitaalista lukutaitoa ja tarjotaan mahdollisuuksia aikuisille niiden perustaitojen ja lukutaidon muotojen kehittämiseksi, joita aktiivinen osallistuminen nyky-yhteiskunnan toimintaan edellyttää (kuten talous- ja finanssilukutaito, kansalais-, kulttuuri-, poliittinen ja ympäristötietoisuus sekä terveellisten elämäntapojen oppiminen ja kuluttaja- ja mediatietoisuus).

- Lisätään aikuiskoulutuksen tarjontaa ja kannustetaan yksilöitä osallistumaan siihen keinona vahvistaa sosiaalista osallisuutta ja aktiivista osallistumista yhteisön ja yhteiskunnan toimintaan sekä parannetaan aikuiskoulutuksen tarjontaa maahanmuuttajien, romanien ja heikommassa asemassa olevien ryhmien keskuudessa sekä tarjotaan pakolaisille ja turvapaikanhakijoille koulutusmahdollisuuksia, tarpeen mukaan myös isäntämaan kielen opetusta.
- Parannetaan koulutusmahdollisuuksia ikääntyvien keskuudessa aktiivisen ikääntymisen yhteydessä, mukaan lukien vapaaehtoistyö ja innovatiiviset sukupolvien välisen oppimisen muodot ja aloitteet ikääntyvien henkilöiden tietojen, taitojen ja osaamisen hyödyntämiseksi koko yhteiskunnan hyväksi.
- Vastataan vammaisten ja erityistilanteiden vuoksi koulutuksen ulkopuolelle jääneiden, muun muassa sairaaloissa, hoitokodeissa tai vankiloissa olevien oppimistarpeisiin ja annetaan heille riittävä ohjaus.

4. Aikuisten luovuuden ja innovoinnin sekä heidän oppimisympäristöjensä kehittäminen

Uusien opetusmenetelmien ja luovien oppimisympäristöjen kehittämiseksi aikuiskoulutuksessa sekä aikuisopiskelun edistämiseksi keinona parantaa kansalaisten luovuutta ja innovointikykyä jäsenvaltioita pyydetään keskittymään seuraavaan:

- Edistetään monialaisten avaintaitojen, kuten oppimistaitojen, aloitekyvyn ja yrittäjyyden sekä kulttuuritietouden ja ilmaisutaidon hankintaa erityisesti soveltamalla Euroopan avaintaitojen puitteita aikuiskoulutuksen alalla.
- Vahvistetaan kulttuurilaitosten (kuten museoiden ja kirjastojen), kansalaisjärjestöjen, urheilujärjestöjen ja muiden elinten asemaa epäviralliseen oppimiseen ja arkioppimiseen perustuvan aikuiskoulutuksen luovina ja innovatiivisina tarjoajina.
- Hyödynnetään paremmin tieto- ja viestintätekniikkaa aikuiskoulutuksen yhteydessä keinona laajentaa ja parantaa tarjonnan laatua, esim. hyödyntämällä uusia etäopiskelumahdollisuuksia ja luomalla verkko-oppimisen välineitä ja foorumeita, joilla voitaisiin tavoittaa uusia kohderyhmiä, erityisesti henkilöitä, joilla on erityistarpeita tai jotka asuvat syrjäseuduilla.

Edellä mainittuja avainalueita koskevan työn tukemiseksi ET 2020 -puitteiden neljän strategisen tavoitteen mukaisesti jäsenvaltioita pyydetään lisäksi osallistumaan aikuiskoulutusta koskevien tietojen keruun, vertailukelpoisuuden ja analysoinnin parantamiseen Euroopan tasolla sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

5. Aikuiskoulutuksesta koskevan tietopohjan parantaminen ja aikuiskoulutusalan seuranta

Jäsenvaltioita pyydetään keskittymään seuraavaan:

- Osallistutaan aktiivisesti tärkeimpiin kansainvälisiin tutkimuksiin, kuten aikuiskoulutustutkimukseen (AES), ammatillista täydennyskoulutusta koskevaan kyselytutkimukseen (CVTS) ja PIAAC-ohjelmaan ((Programme for the Assessment of Adult Competences) ja pannaan niiden keskeiset tulokset täytäntöön.
- Vauhditetaan pyrkimyksiä kerätä riittävät lähtötiedot esimerkiksi osallistumisesta, palveluntarjoajista, rahoituksesta, tuloksista ja koulutuksen laajemmasta hyödyistä aikuisten ja yhteiskunnan kannalta, ja laajennetaan tietokanta yli 64-vuotiaisiin työelämän pidentyminen huomioon ottaen.
- Vahvistetaan aikuiskoulutuksen kehityksen ja suorituskyvyn seuranta ja vaikutustenarviointia Euroopan tasolla sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan paremmin olemassa olevia välineitä.
- Tehostetaan aikuiskoulutukseen liittyviä kysymyksiä koskevaa tutkimusta ja syväanalyysia tutkimuksen laajentamiseksi uusille aloille sekä edistetään monialaisempaa ja ennakoivampaa analyysia.
- Raportoidaan aikuiskoulutuspolitiikoista ET 2020 -strategian yhteisen tilanneselvityksen yhteydessä.